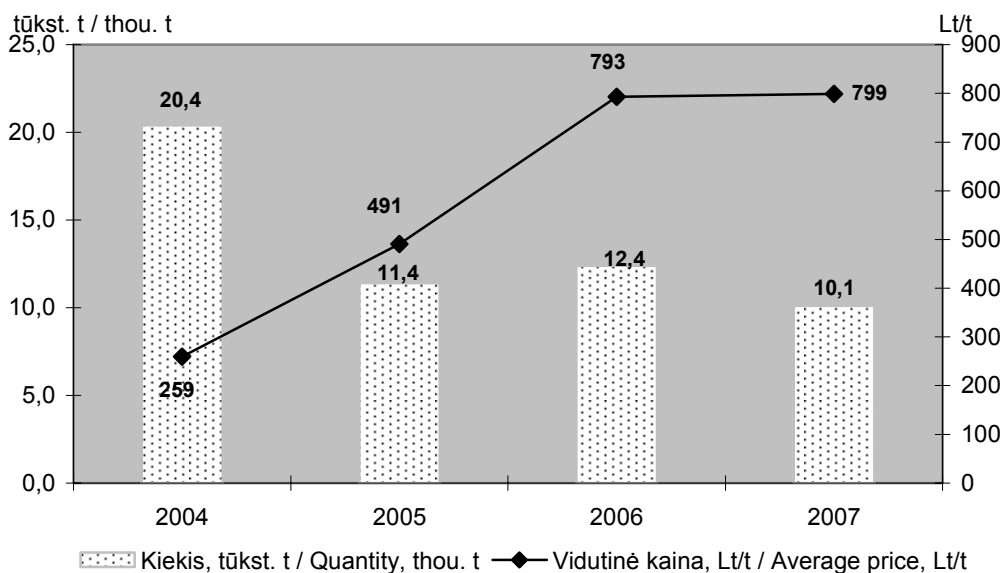

BULVĖS / POTATOES

ES bulvių augintojai 2007 metais, palyginti su 2006-aisiais, prikasė 7 proc. daugiau bulvių. Todėl, padidėjus bulvių pasiūlai ES rinkoje, jų kainos mažėjo. Lietuvoje bulvių pasėliai didesniuose nei 1 ha ūkiuose sumažėjo 4,1 proc., o visuose šalies ūkiuose – apie 8,7 proc. Nepaisant sumažėjusio bulvių pasėlių ploto, dėl 38 proc. didesnio derlingumo (10,9 t/ha) prikasta 576,1 tūkst. t bulvių – 26 proc. daugiau negu 2006-aisiais.

Vidaus rinka. Statistikos departamento duomenimis, per 2007 metus supirkta 10,1 tūkst. t bulvių (1,8 proc. bulvių derliaus) – 18,5 proc. mažiau nei per 2006-uosius (1 pav.).

1 pav. Bulvių supirkimas ir kaina 2004–2007 metais

Figure 1. Quantities and average prices of potatoes purchased in 2004–2007

Šaltiniai: Žemės ūkio produkcijos supirkimas 2005, 2006, 2007, 2008 m. sausio 1 d. – V.: Statistikos departamentas prie LRV.

Bulvių supirkimo kaina 2007 metų II pusmetį buvo 23,5 proc. mažesnė nei prieš metus, bet vidutinė metinė supirkimo kaina išliko beveik 2006 metų lygio. 2008 metų sausio mėnesį supirkta 3,1 tūkst. t bulvių, t. y. 2,8 karto daugiau nei 2007-ųjų sausį. Supirkimo kaina dėl didelės bulvių pasiūlos iš prekinį ūkių buvo net 27 proc. mažesnė. Nors bulvės Lietuvoje atpigo, tačiau išliko brangesnės nei kai kuriose kitose šalyse – Lietuvos prekinuose ūkiuose sausio mėnesį jos buvo parduodamos 1,6 karto brangiau nei Vokietijos ir 1,9 karto – nei Lenkijos prekinuose ūkiuose (1 lentelė).

**Vidutinės bulvių pardavimo kainos Lietuvos ir kai kurių užsienio šalių ūkiuose
2007 ir 2008 metų sausio mėnesį, Lt/kg**
*Average farm prices of potatoes in Lithuania and selected foreign countries
in January 2007 and 2008, Lt/kg*

Šalis / Country	2007	2008	2008, palyginti su 2007, %
Lenkija / Poland	0,71	0,33	46
Vokietija / Germany	0,85	0,40	47
Slovakija / Slovakia	1,09	0,52	48
Čekija / Czech Republic	1,04	0,60	58
Lietuva / Lithuania	0,90	0,64	71
Estija / Estonia	0,77	0,56	73
Latvija / Latvia	0,70	0,55	79
Rusija / Russia	0,81	1,02	126

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

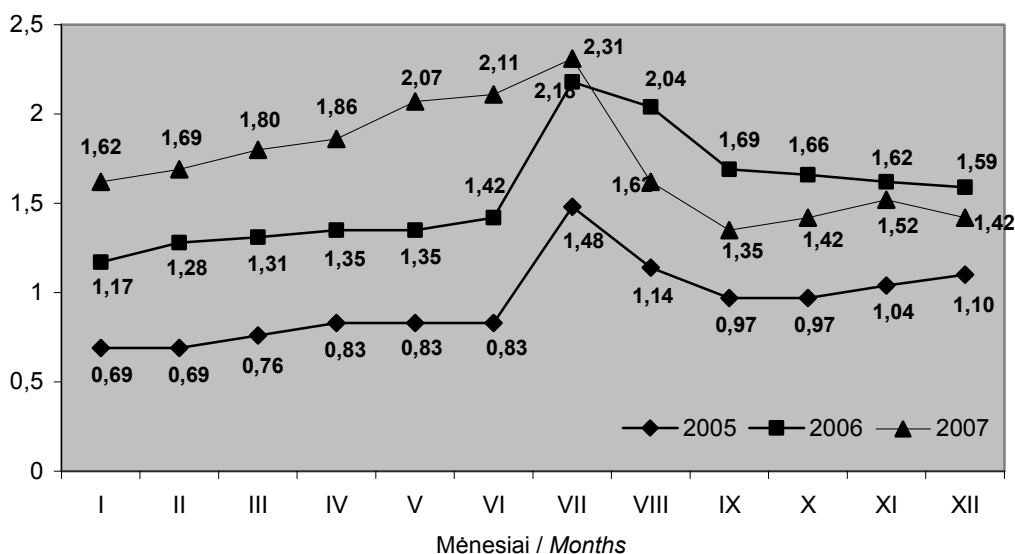
Daugiausia ES bulvių užauginančiose šalyse – Vokietijoje ir Lenkijoje – derlius buvo didesnis atitinkamai 16 proc. (padidėjo iki 11,6 mln. t) ir 25 proc. (iki 11,2 mln. t). Didesnis derlius lėmė mažesnę nei prieš metus bulvių kainą. Vokietijoje bulvių iš prekinį ūkių kainos 2008 metų sausio mėnesį, palyginti su 2007-ųjų sausiu, sumažėjo apie 53 proc., Lenkijoje – apie 54 proc., Lietuvoje – 29 proc. Rusijoje dėl mažesnio bulvių derliaus jų kaina išaugo 26 proc., o palyginti su lietuviškų bulvių kaina, ji 1,6 karto didesnė.

Vasario mėnesį bulvių kainos, nedidėjant paklausai, dar labiau sumažėjo. ŽŪMPRIS duomenimis, nefasuotos bulvės prekiniuose ūkiuose kainavo apie 630 Lt/t, fasuotos – vidutiniškai 800 Lt/t, skustos – 1530 Lt/t. Palyginti su 2007 metų tuo pačiu laikotarpiu, nefasuotų bulvių kainai sumažėjus 36 proc., fasuotų – 27 proc., skustų bulvių kaina nukrito 7 proc.

2007 metais bulvės šalies parduotuvėse iki rugpjūčio mėnesio pardavinėtos brangiau nei prieš metus, nuo rugpjūčio atpigo ir kitais mėnesiais buvo pigesnės negu prieš metus (2 pav.). Spalio–gruodžio mėnesiais bulvių mažmeninė kaina Lietuvoje buvo apie 7 proc. didesnė negu Latvijos, tačiau apie 4 proc. mažesnė nei Estijos prekybos centruose.

Lietuvos turguose bulvių kaina 2008 metų sausio mėnesį buvo apie 30 proc., o vasarį – apie 27 proc. mažesnė negu mažmeninė. Žemės ūkio rūmų duomenimis, sausio ir vasario mėnesį už bulvių kilogramą turguje vidutiniškai buvo prašoma 1,06 Lt – 7,8 proc. mažiau nei prieš metus.

Bulvių mažmeninės kainos Vilniuje 2007 metų gruodžio mėnesį buvo vienos mažiausių, mažesnės tik Lenkijos ir Čekijos sostinėse – atitinkamai 1,7 karto ir 18 proc. (2 lentelė).

2 pav. Mažmeninės bulvių kainos Lietuvoje 2005–2007 metais, Lt/kg

Figure 2. Retail prices of potatoes in Lithuania 2005–2007, Lt/kg

Šaltiniai: Lietuvos, Latvijos ir Estijos ekonominė ir socialinė raida. – V.: Statistikos departamentas prie LRV, 2005, 2006, 2007.

2 lentelė / Table 2

Bulvių mažmeninės kainos Europos valstybių sostinėse 2007 metų gruodžio mėnesį, Lt/kg

Retail prices of potatoes in the capital cities of selected European countries in December 2007, Lt/kg

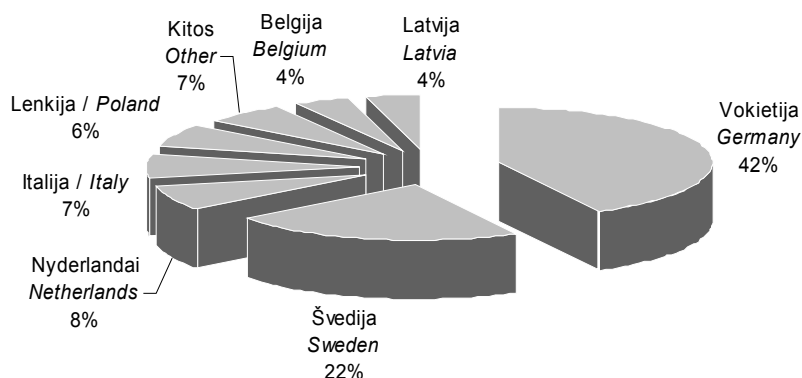
Rodiklis Indicator	Amsterda- mas	Helsinkis	Berlynas	Stokholmas	Praha	Bratislava	Budapeštas	Talinas	Ryga	Vilnius	Varšuva
Kaina, Lt/kg Price, Lt/kg	3,76	2,09	2,89	3,28	1,23	1,50	2,16	1,75	1,76	1,45	0,85

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

Brangiausiai bulvės buvo parduodamos Nyderlandų ir Švedijos sostinėse – atitinkamai apie 2,6 ir 2,3 karto brangiau nei Vilniuje. Aukštesnėmis kainomis jos buvo parduodamos ir kitų Baltijos šalių sostinėse: Vilniaus parduotuvėse bulvės 17 proc. pigesnės nei Talino ir 18 proc. – nei Rygos parduotuvėse.

Užsienio prekyba. Per 2007 metus bulvių buvo importuota 6,7 karto daugiau nei eksportuota. Į Lietuvą įvežta 32,7 tūkst. t bulvių, t. y. apie 25 proc. daugiau nei 2006 metais. Bulvių importas sudarė 5,7 proc. Lietuvos bulvių derliaus. Bendroji importo vertė – 33,8 mln. Lt, vidutinė kaina – 1,03 Lt/kg – 21 proc. didesnė negu prieš metus. Daugiausia (42 proc.) bulvių įvežta iš Vokietijos – 13,8 tūkst. t (po 1,10 Lt/kg), 22 proc. – iš Švedijos – 7,3 tūkst. t (po 0,86 Lt/kg) (3 pav.).

25

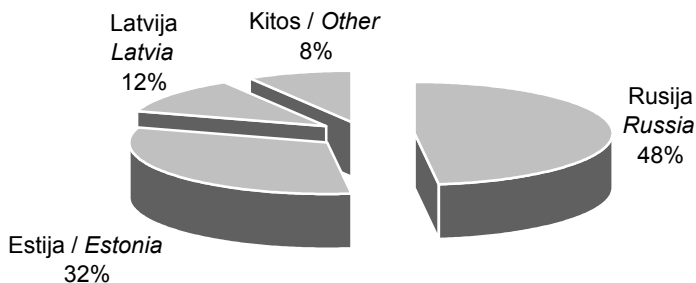
3 pav. Bulvių importas 2007 metais

Figure 3. Imports of potatoes in 2007

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė (Statistikos departamento duomenys).

2007 metais Lietuva eksportavo 4,8 tūkst. t bulvių (0,8 proc. Lietuvoje užaugintų), net 1,8 karto daugiau nei 2006-aisiais. Bendroji bulvių eksporto vertė buvo 7,1 mln. Lt, vidutinė kilogramo kaina – 1,48 Lt, t. y. 1,8 karto didesnė nei 2006-aisiais ir 1,4 karto didesnė negu importuotų.

Didžiausi bulvių eksporto srautai – į Rusiją (48 proc.) ir Estiją (32 proc.). Į Rusiją išvežta 2,3 tūkst. t (po 1,81 Lt/kg), į Estiją – 1,5 tūkst. t (po 1,27 Lt/kg) bulvių (4 pav.).

4 pav. Bulvių eksportas 2007 metais

Figure 4. Exports of potatoes in 2007

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė (Statistikos departamento duomenys).

Bulvių gaminiai. Per 2007 metus paruošta ir užkonservuota apie 50 proc. daugiau bulvių negu per 2006-uosius (3 lentelė), o palyginti su 2005-aisiais, net 1,8 karto daugiau. Gamyba orientuota į užsienio rinkas – jose 2007 metais parduota 66 proc. produkcijos, tačiau kaina vidaus rinkoje 31 proc. didesnė.

3 lentelė / Table 3

Paruoštų ir konservuotų bulvių (įskaitant traškučius) gamyba ir realizavimas*
2006 ir 2007 metais

Production and sales of potatoes prepared and preserved (chips incl.) in 2006 and 2007*

Rodikliai / Indicators	2006	2007	2007, palyginti su 2006, %
Pagaminta, t / Production, t	6191	9304	150
Parduota, t / Sales, t	6096	9060	149
iš jų vidaus rinkoje / of which in domestic market	2687	3041	113
Vidutinė kaina, tūkst. Lt/t / Average price, thou. Lt/t	10974	10510	96
Vidutinė kaina vidaus rinkoje, tūkst. Lt/t Average price in domestic market, thou. Lt/t	12556	12475	99

* Be PVM / VAT excluded.

Šaltinis: Išankstiniai Statistikos departamento prie LRV duomenys.

2007 metais eksportuota 5,9 tūkst. t paruoštų ir konservuotų nešaldytų bulvių, arba 1,6 karto daugiau negu 2006-aisiais. Didžiausia dalis (76 proc.) – į Rusiją (po 9,03 Lt/kg) ir 15 proc. – į Latviją (po 12,85 Lt/kg). Importuota 6,9 tūkst. t paruoštų ir konservuotų nešaldytų ir sušaldytų bulvių – 6 proc. mažiau nei per 2006 metus, 51 proc. – iš Lenkijos (sušaldytos – po 3,00 Lt/kg, nesusaldytos – po 8,89 Lt/kg). Nors paruoštų ir konservuotų bulvių įvežta 879 t daugiau nei išvežta, daugiau importuojama šaldytų, o eksportuojama brangesnių – nešaldytų, todėl užsienio prekybos balansas teigiamas (19,6 mln. Lt).

2007 metais, palyginti su 2006-aisiais, bulvių krakmolo, jam pabrangus apie 41 proc., įsivežta 51 proc. mažiau.

Nauji teisės aktai. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras 2007 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. 3D-441 patvirtino fitosanitarijos priemonių kovai su bulvių gumbų verpstiškumo viroidu taikymo taisykles, kuriomis nustatė, kada ir kokia tvarka regionų augalų apsaugos ir karantino punktų specialistai turi tikrinti bulvinių šeimos augalus, kokių fitosanitarijos priemonių turi imtis bulvių augintojas, jo ūkyje aptikus viroidą, bei rekomendacijos, ką daryti, siekiant išvengti viroido plitimo.

2008 m. vasario 1 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 straipsnio papildymo ir įstatymo papildymo 3 priedu įstatymas. Jame nustatyta, kad nuo 2009 m. sausio 1 d. PVM įstatymo 3 priede nurodytoms daržovėms ir vaisiams bus taikomas lengvatinis 5 proc. PVM tarifas.